

Muistisairaudet ovat kansansairaus, jonka ennaltaehkäisyyn ja hoitoon tulee investoida.

TIESITKÖ, ETTÄ

- i** Muistisairautta sairastavia yli 200 000; vuosittain sairastuu 14 500 suomalaista.
- i** Jopa 40 % muistisairauksista ehkäistävissä tai sairauden puhkeamista mahdollista viivästyttää.
- i** Muistisairauksista syntyy kansantaloudelle vuosittain vähintään 2-3 miljardin euron kustannukset.
- i** Valtaosa muistisairaista asuu kotona.
- i** Muistisairasta läheistään hoitavat suurin omaishoitajien ryhmä.

MUISTILIITON TAVOITTEET

HALLITUSKAUDELLE 2023-2027

1

Muistisairauksien ennaltaehkäisyyn ja varhaiseen tunnistamiseen on investoitava

2

Muistisairaiden turvallinen asuminen on varmistettava

3

Muistisairaiden omaishoitoa on kehitettävä ja omaishoitajien asemaa parannettava

Muistisairaudet ovat kansansairaus, jonka ennaltaehkäisyyn ja hoitoon tulee investoida. Muistisairaus ei kuulu tavanomaiseen ikääntymiseen, vaikka riski sairastua lisääntyy ihmisen ikääntyessä. Esimerkiksi 80–84-vuotiaista muistisairaus on jo 12 %:lla. Tämä ikäryhmä kasvaa vuoteen 2030 mennessä 59 %:lla.

Tällä hetkellä muistisairautta sairastavia on yli 200 000, ja vuosittain sairastuu 14 500 suomalaista.

Yhden muistisairaahan hoidosta aiheutuvat sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset ovat keskimäärin 30 000 euroa vuodessa. Kustannukset koostuvat mm. lääkkeistä, kotihoidosta, päivystyksestä ja ympärivuorokautisesta hoivasta. Muistisairauksista syntyy kansantaloudelle vuosittain vähintään 2–3 miljardin euron kustannukset. Oikeilla päätöksillä kustannuksia voidaan hallita ja niiden syntymistä ehkäistä.

1 Muistisairauksien ennaltaehkäisyyn ja varhaiseen tunnistamiseen on investoitava

Muistisairauksiin ei vielä ole parantavia hoitoja, mutta tutkimus on osoittanut, että jopa 40 % muistisairauksista olisi ehkäistävissä tai ainakin sairauden puhkeamista voitaisiin viivästyttää. Puuttamalla muistisairauden riskitekijöihin ja vahvistamalla suojaavia tekijöitä voidaan lisätä terveyttä ja säästää euroja. Muistisairauksien varhainen ja luotettava diagnosointi on tärkeää, jotta sairastunut pääsee oikean hoidon ja palvelujen piiriin.

- Hyvinvointialueille on luotava kannusteet ja varmistettava rahoitus muistisairauksien ennaltaehkäisyyn ja aivoterveysten edistämiseen mm. vaikuttavaa elintapaohjausta kehittämällä.
- Muistisairauksien palvelu- ja hoitopolkujen kehittämistä tulee jatkaa sekä alueellisesti että valtakunnallisesti.
- Muistisairauksien varhainen tunnistaminen ja diagnosointi osana hoitopolkua on saatava toimivaksi koko Suomessa. Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön valmiuksia tunnistaa muistisairaus ja tehdä diagnoosi tulee lisätä koulutuksella.

2 Muistisairaiden turvallinen asuminen on varmistettava

Suurin osa muistisairaista asuu kotona joko omaishoitajan kanssa tai yksin. Turvallinen ja mielekäs arki kotona edellyttää, että asunon fyysiset puitteet ja sinne vietävät palvelut ovat tarpeenmukaiset ja riittävät. Myöhemmässä vaiheessa perhehoito ja yhteisöllinen asuminen tarjoavat tuetun arkipäivän kustannustehokkaasti.

- Kunnille ja kotitalouksille on turvattava riittävät taloudelliset avustukset kotien muuttamiseksi esteettömiksi ja muistiystävällisiksi.
- Kotona asumisen ja ympärivuorokautisen hoivan väliin tarvitaan lisää tuettua ja yhteisöllistä asumista. Tämä edellyttää erityisesti palveluiden varmistamista, mutta myös uusien asumismuotojen kehittämistä.
- Perhehoitoa tulee kehittää ja perhehoitajien taloudellista asemaa selkiyttää ja parantaa.
- Kotona asuvien muistisairaiden toimintakykyä ylläpitäviä ja kuntouttavia palveluita, esimerkiksi päivätoimintaa, tarvitaan lisää.
- Hoivakotipaikkoja tulee olla riittävästi niille muistisairaille, jotka eivät enää selviydy itsenäisesti tai omaishoidossa.

3 Muistisairaiden omaishoitoa on kehitettävä ja omaishoitajien asemaa parannettava

Muistisairasta läheistään hoitavat ovat suurin omaishoitajien ryhmä. Omaishoitajat tarvitsevat tehtävänsä riittävän taloudellisen ja muun tuen. Omaishoito on yhteiskunnalle erittäin kustannustehokas hoivan muoto esimerkiksi ympärivuorokautiseen palveluasumiseen verrattuna, joten omaishoitajien tukeen ja jaksamiseen kannattaa investoida.

- Omaishoitajien asemaa eri hyvinvointialueilla tulee parantaa ja yhdenvertaistaa lainsäädäntöä uudistamalla. Uudistuksessa omaishoidon palkkioiden tasoa ei saa laskea, vaan niihin tulee investoida nykyistä enemmän.
- Omaishoitajien jaksaminen tulee turvata tarjoamalla palveluita, kuten esimerkiksi enemmän vapaapäiviä hoitajalle ja lyhytaikaista hoitoa muistisairaalle.
- Työssäkäyvien omaishoitajien asemaa on parannettava lisäämällä työelämän joustoja ja säätämällä taloudellisesta korvauksesta omaishoitovapaalle. Myös etäällä muistisairaasta asuvien omaishoitajien asema tulee vakiinnuttaa.